

Frilansande journalister (SJF) - arbetsvillkor, förändringar och framtidsutsikter

24 september 2015
Sonja von Lochow &
Martin Ahlqvist

Om undersökningen

Fältperiod:

10 augusti – 16 september 2015

Omfattning och urval:

Totalundersökning med alla frilansjournalister som är medlemmar i SJF och har uppgett sin e-postadress i medlemsregistret. Totalt kontaktades 1832 medlemmar. 64 mejladresser gav studs, 5 hade automatiskt svarsmejl. 61 intervjuer avbröts i förtid och 4 uppgav tidsvägran.

Vi har genomfört intervjuer med 622 medlemmar. 35 av dessa intervjupersoner har inte fått avsluta enkäten – de jobbar "inte alls med/övervägande med annat än" journalistik, eller är "anställda och arbetar åt en eller flera arbetsgivare".

587 medlemmar har slutfört enkäten. Det innebär en svarsfrekvens på 34 procent.

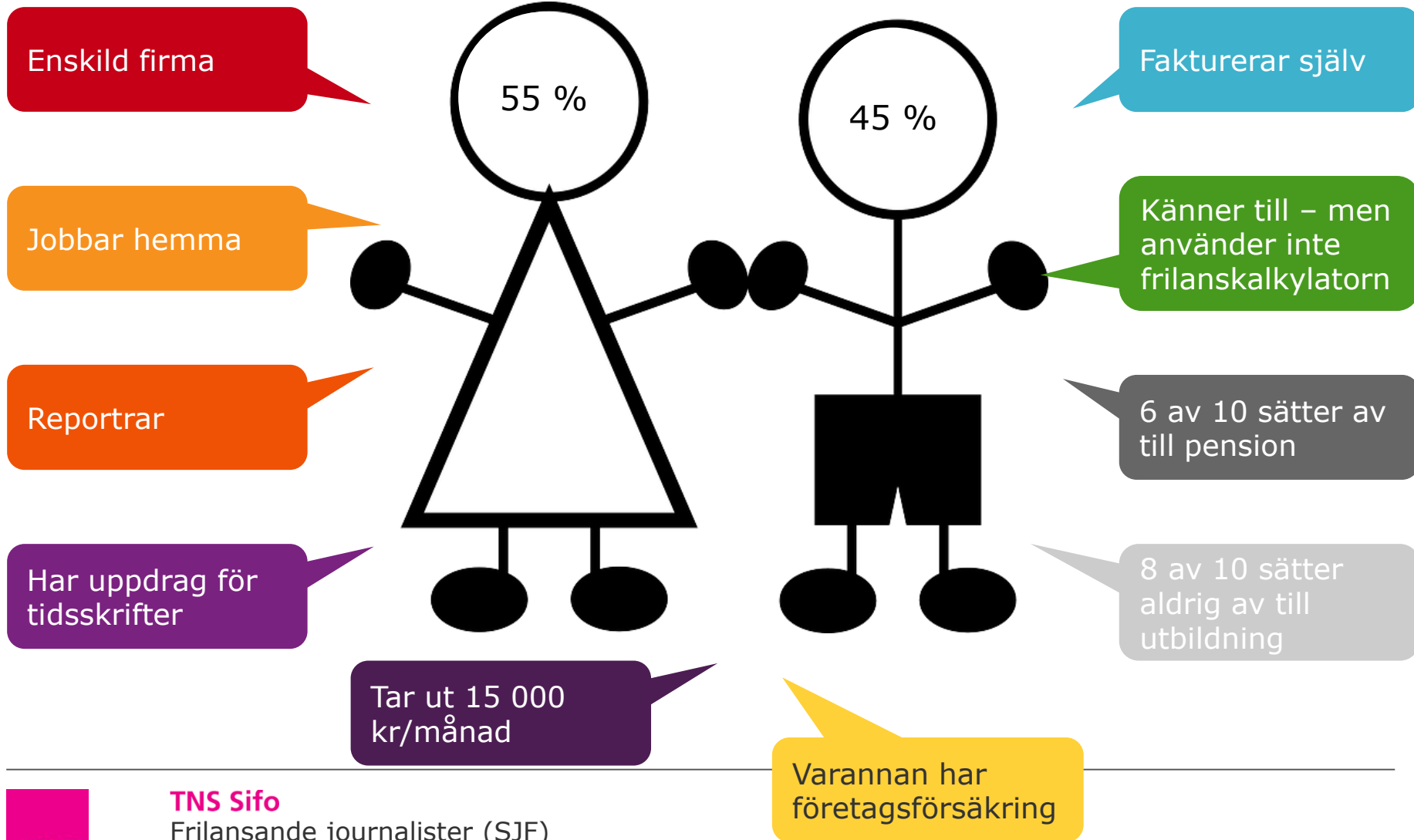
Viktning:

Resultatet är viktat på kön och ålder, så att det motsvarar den faktiska fördelningen på SJF:s frilansmedlemmar.

Nuläget för frilansarna

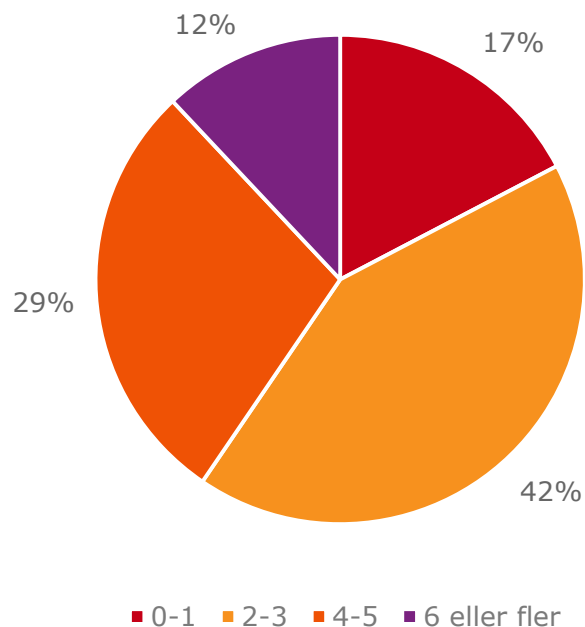

Bilden av SJF:s frilansmedlem

6 av 10 medlemmar har <3 fasta uppdragsgivare

Fasta/återkommande uppdragsgivare

Signifikanta skillnader i undergrupper:

- Medlemmar som **helst vill jobba som frilansare** har fler fasta/återkommande uppdragsgivare – medlemmar som **helst vill vara fast anställda** har färre
- **Nyetablerade frilansare** (jobbat upp till 2 år) har inte hunnit jobba upp lika många fasta/återkommande uppdragsgivare
- Medlemmar som regelbundet arbetar för **produktionsbolag/"contentbyråer"** eller **myndighet/institution/organisationer** har fler återkommande uppdragsgivare
- Obs – frågan säger ingenting om storleken på de återkommande uppdragen!

Fråga 10: Hur många fasta eller återkommande uppdragsgivare jobbar du med? Bas: 587 intervjuer

Knappt hälften vill vara frilansjournalister till 100%

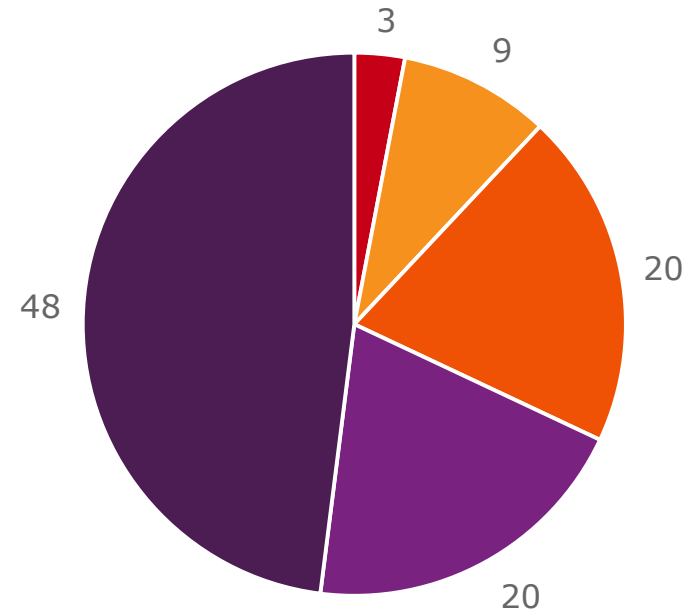
Fråga 23: Hur skulle du vilja jobba med journalistik om du idag fick välja?

Bas: 587 intervjuer

SJF:s frilansmedlemmar har lång erfarenhet

- **88 procent** av medlemmarna har jobbat som frilansare i **tre år eller längre**
- Dessa (514 intervjupersoner) har fått svara på frågorna om hur man upplever att tillvaron som frilansare har förändrats jämfört med för tre år sedan.

Hur länge har du jobbat som frilansjournalist? (7)

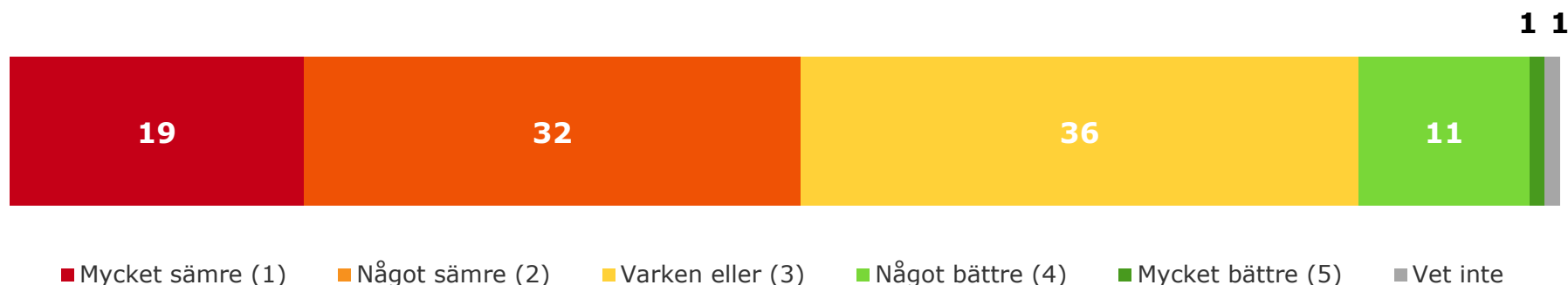
- Kortare tid än ett år
- 1-2 år
- 3-5 år
- 6-10 år
- 11 år eller längre

Upplevda förändringar – de tre senaste åren

- Sämre arvoden
- Tuffare förhandlingar med uppdragsgivare
- Färre fasta uppdrag
- Fler jobbar med annat än journalistik

Varannan frilansare: arvodena har blivit sämre

Upplever du att dina arvoden från frilansjournalistik är bättre eller sämre idag jämfört med för tre år sedan?

Mycket/något bättre (4-5):

12%

Signifikanta skillnader i undergrupper:

- Större andel **män** och **frilansare i elva år eller längre** upplever att arvodena blivit mycket/något **sämre**
- Större andel **frilansare i 3-5 år** upplever att arvodena blivit mycket/något **bättre**

Mycket/något sämre (1-2):

51%

Fråga 11: Upplever du att dina arvoden från frilansjournalistik är bättre eller sämre idag jämfört med för tre år sedan?

Bas: 514 intervjuer (jobbat som frilansare tre år eller längre)

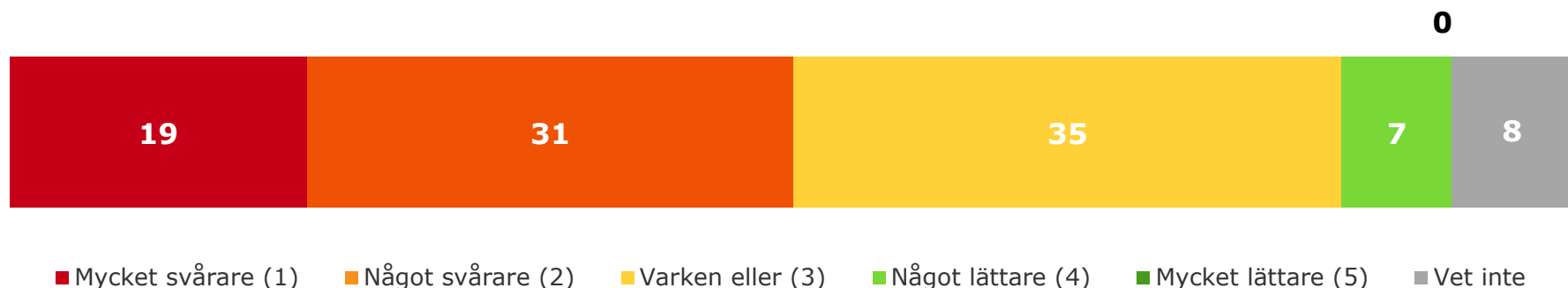
Öppna svar: så upplever man försämrade arvoden

- Lägre
- Sämre
- Sänkts
- Svårare

Varannan frilansare: det har blivit svårare att förhandla

Upplever du att det är lättare eller svårare att förhandla om arvodesnivåer med uppdragsgivare idag, jämfört med för tre år sedan?

Mycket/något bättre (4-5):

7%

Mycket/något sämre (1-2):

50%

Signifikanta skillnader i undergrupper:

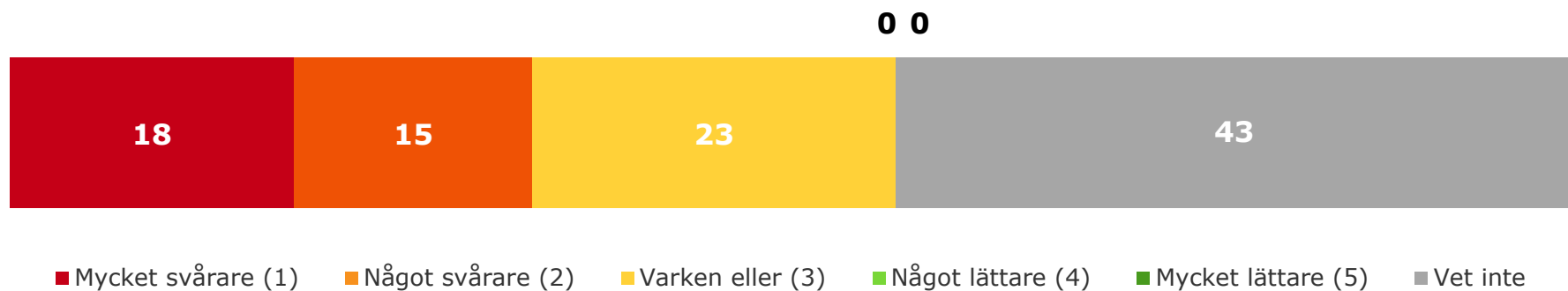
- Större andel **män** upplever att det blivit mycket/något svårare att förhandla om arvodesnivåer
- Större andel **frilansare i 3-5 år** och **30-44 år** upplever att det blivit mycket/något **lättare** att förhandla om nivåer

Fråga 12: Upplever du att det är lättare eller svårare att förhandla om arvodesnivåer med uppdragsgivare idag, jämfört med för tre år sedan?

Bas: 514 intervjuer (jobbat som frilansare tre år eller längre)

Var tredje frilansare: det har blivit svårare att få ersättning för vidarepublicering. De flesta vet inte.

Upplever du att det är lättare eller svårare att få ersättning för vidarepublicering från uppdragsgivare idag, jämfört med för tre år sedan?

Mycket/något bättre (4-5):

0%

■ Inga signifikanta skillnader i undergrupper.

Mycket/något sämre (1-2):

33%

Fråga 15: Upplever du att det är lättare eller svårare att få ersättning för vidarepublicering från uppdragsgivare idag, jämfört med för tre år sedan?
Bas: 514 intervjuer (jobbat som frilansare tre år eller längre)

4 av 10: färre fasta uppdrag idag

Upplever du att du har fler eller färre fasta uppdrag idag jämfört med för tre år sedan?

Mycket/något fler (4-5):

19%

Mycket/något färre (1-2):

44%

Signifikanta skillnader i undergrupper:

- Större andel **frilansare i elva år eller längre** upplever att de har mycket/något **färre fasta uppdrag** idag
- Större andel **frilansare i 3-5 år** och **30-44 år** upplever att de har mycket/något **fler fasta uppdrag** idag

Fråga 16: Upplever du att du har fler eller färre fasta uppdrag idag jämfört med för tre år sedan?

Bas: 514 intervjuer (jobbat som frilansare tre år eller längre)

4 av 10: jobbar mer med annat än frilansjournalistik

Upplever du att du jobbar mer eller mindre med andra saker idag, vid sidan av frilansjournalistik, jämfört med för tre år sedan?

Mycket/något mer (4-5):

41%

Mycket/något mindre (1-2):

9%

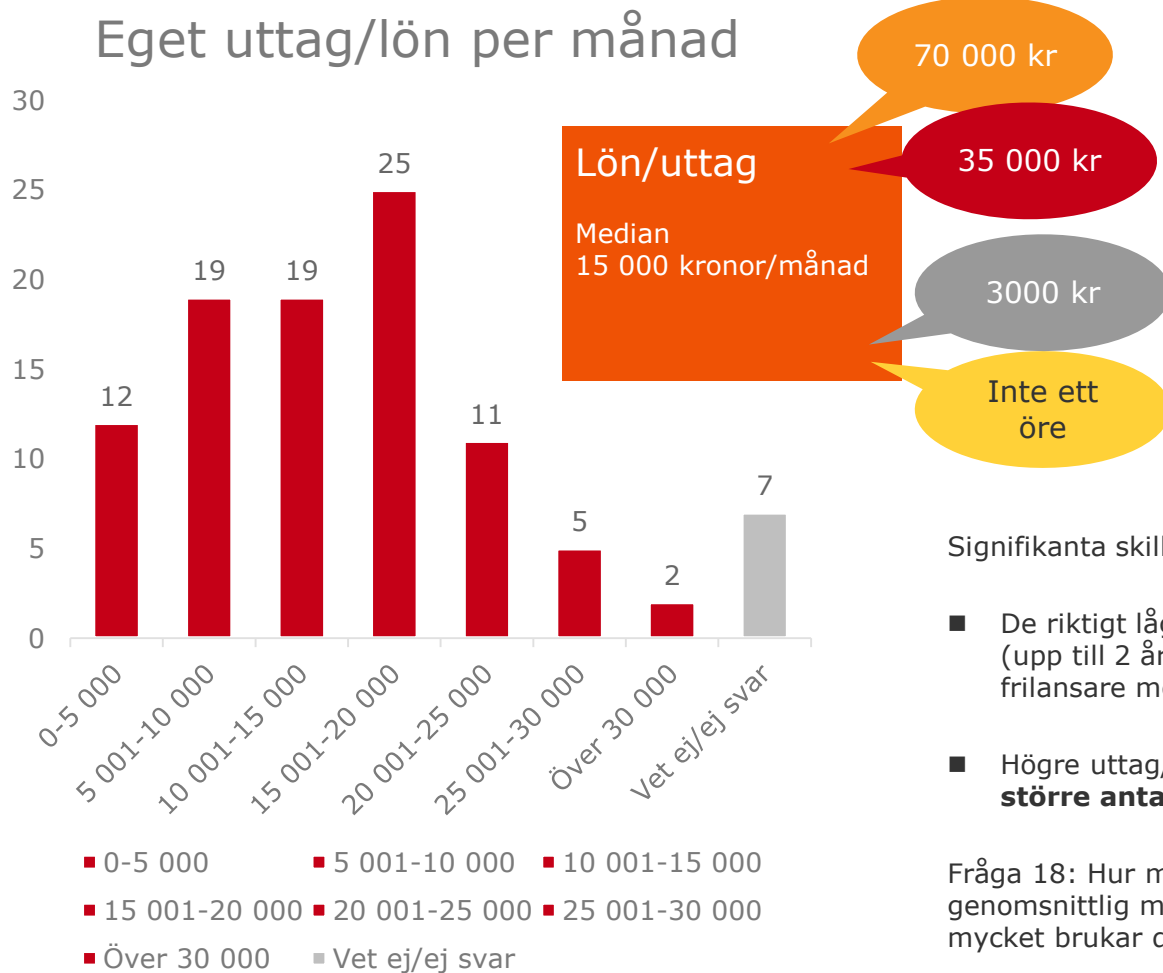
Signifikanta skillnader i undergrupper:

- Frilansare med **en eller ingen fast uppdragsgivare** och frilansare som arbetar för **myndigheter/institutioner/ideella organisationer** upplever att de jobbar mycket/något **mindre med annat än frilansjournalistik** idag
- Större andel **30-44 år** upplever att de jobbar mycket/något **mindre med annat än frilansjournalistik** idag

Fråga 17: Upplever du att du jobbar mer eller mindre med andra saker idag, vid sidan av frilansjournalistik, jämfört med för tre år sedan?

Bas: 514 intervjuer (jobbat som frilansare tre år eller längre)

Uttag/lön styrs i hög grad av antalet fasta uppdrag

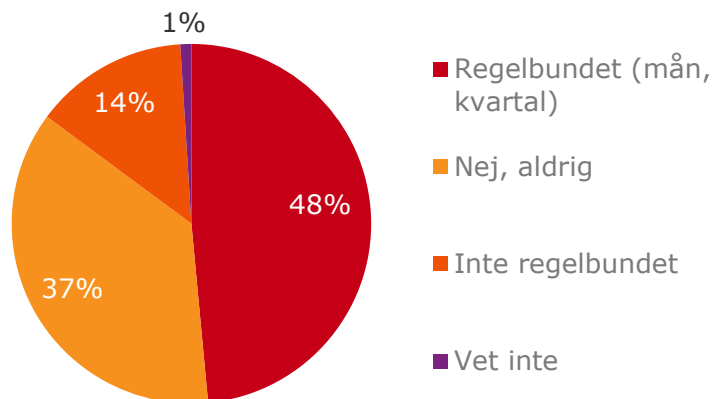
Signifikanta skillnader i undergrupper:

- De riktigt låga uttagen/lönerna finns framförallt hos **nya** (upp till 2 år) och de **äldsta** (60+) medlemmar samt frilansare med **få återkommande** uppdragsgivare.
- Högre uttag/löner finns framförallt hos frilansare med ett **större antal återkommande uppdragsgivare**.

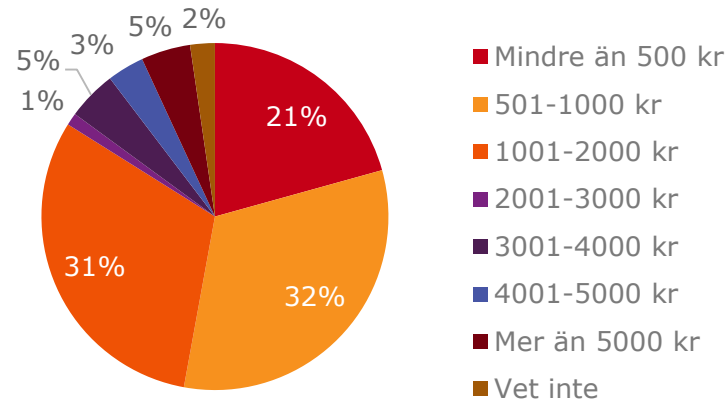
Fråga 18: Hur mycket brukar du ta ut som eget uttag en genomsnittlig månad? Eller för dig som har A-skatt: hur mycket brukar du få ut i lön? *Bas: 587 intervjuer*

Varannan sätter av regelbundet till pensionen

Sätter av till pension

Pensionssparande per månad

Signifikanta skillnader i undergrupper:

- Högre andel som sätter av regelbundet hos: **många regelbundna uppdragsgivare**, när pensionen närmar sig (**45-59 år**), **vill helst vara frilansare** och arbetar regelbundet för **produktionsbolag/ "contentbyrå"** eller **myndighet/institution/organisation**
- Högre andel som inte alls sätter av till pensionen hos: **få** (0-1, 2-3) **regelbundna arbetsgivare**, de som **helst vill vara fast anställda** samt de som arbetar regelbundet för uppdragsgivare inom **press/tidskrifter/public service**

Fråga 22a1: Sätter du av från din inkomst till pension?
Bas: 587

Signifikanta skillnader i undergrupper:

- Nära 60% av **18-29 år** sparar under 500 kr/månad
- Frilansare med **få år i yrket** sparar mindre än frilansare med lång erfarenhet

Fråga 22a2: Hur mycket sätter du av till pension per månad?
Om du inte betalar in varje månad, hjälp oss gärna att räkna ut vad det blir varje månad!
Bas: 286

SJF:s verktyg för frilansarna

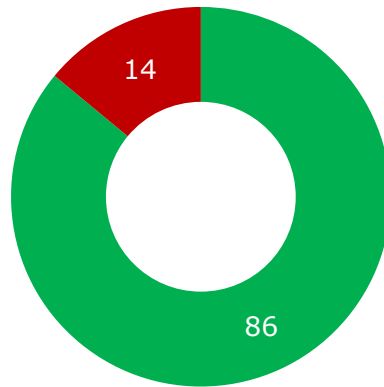

TNS Sifo
Frilansande journalister (SJF)

© TNS September 2015

Hög kännedom – låg användning av Frilanskalkylatorn

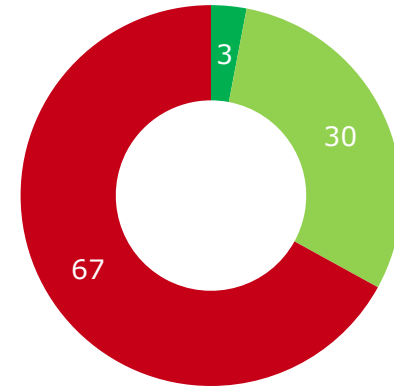
Känner du till Journalistförbundets Frilanskalkylator?

■ Ja

■ Nej

Använder du Frilanskalkylatorn när du förhandlar om arvoden?

■ Ja, alltid

■ Ja, ibland

■ Nej, aldrig

Signifikanta skillnader i undergrupper:

- Större andel **45-59 år** (90%) och **män** (89%) som **känner till** frilanskalkylatorn
- Större andel som arbetar på **produktionsbolag/ "contentbyrå"** (19%) som **inte känner till** frilanskalkylatorn

Signifikanta skillnader i undergrupper:

- Större andel **>60 år** (78%) och **frilansare i elva år eller längre** (74%) som **inte använder frilanskalkylatorn**
- Större andel **30-44 år** (40%), **män** (34%) och arbetar för **myndigheter/institutioner/ideella organisationer** (33%) som **använder frilanskalkylatorn ibland**

Röster om Frilanskalkylatorn

Frilanskalkylatorn är jättebra - tack för den!

Opinionsbilda om frilansvillkor, fortsätta ta fram verktyg som frilanskalkylatorn.

Frilanskalkylatorn är bra, även om jag själv inte börjat använda den än.

Frilanskalkylatorn är bra, men jag har aldrig någonsin hört talas om någon frilansjournalist som faktiskt lyckas få den typ av arvoden som rekommenderas i kalkylatorn.

Rena rama önsketänkandet, det finns INGEN tidning som följer den rekommendationen.

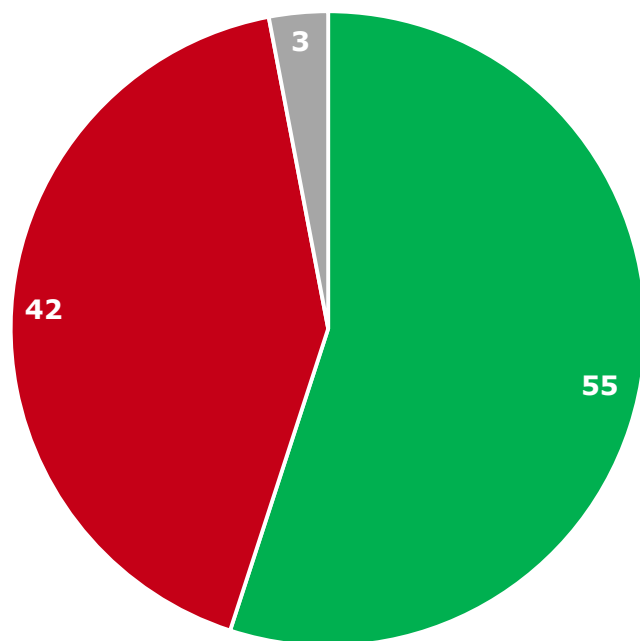
Jag begriper inte ett smack av frilanskalkylatorn, den får ni gärna göra tydligare och enklare.

Jobba med frilanskalkylatorn mot redaktörer!

Många klagar på frilansrekommendationen (att den ändå inte följs) eller frilanskalkylatorn (att man ändå inte får ut vettiga arvoden) men tänk om vi inte hade dessa verktyg! De ger mig råg i ryggen att fortsätta kämpa.

4 av 10 frilansare har ingen företagsförsäkring

Har du en
företagsförsäkring?

■ Ja ■ Nej ■ Vet inte

Signifikanta skillnader i undergrupper:

- Större andel arbetar för **produktionsbolag/"content-byråer"** (67%), **4-5 fasta uppdragsgivare** (66%), frilansare i **elva år eller längre** (60%) som har en företagsförsäkring
- Större andel **frilansare i 3-5 år** (52%) och **>60 år** (51%) som inte har en företagsförsäkring

Framtiden

TNS Sifo
Frilansande journalister (SJF)

© TNS September 2015

2 av 3 tror på en framtid inom journalistiken om tre år

Tror du att du kommer att jobba som journalist om tre år?

Ja, absolut + troligen (4-5):

66%

Absolut/troligen inte (1-2):

17%

Signifikanta skillnader i undergrupper:

- En betydligt lägre andel av frilansarna med **en eller ingen fast uppdragsgivare** tror att de kommer att jobba med journalistik om tre år – en högre andel tror inte att de kommer att vara verksamma i branschen. Den här gruppen utgör 17% av frilansmedlemmarna.
- Omvänt är frilansare med många fasta uppdragsgivare mer övertygade om att de kommer att fortsätta med journalistiken: **>6 uppdragsgivare** respektive **4-5 uppdragsgivare** svarar ja.
- En uppenbar skillnad är att **äldre (60+) frilansare** i lägre grad tror att de kommer att vara verksamma som journalister om tre år.

Fråga 24: Tror du att du kommer att jobba som journalist om tre år?

Bas: 587 intervjuer

Hur tycker du att Journalistförbundet kan utveckla och förbättra sin verksamhet för dig och andra frilansare?

Sätta mer rimliga arvoden och se till att det blir något som alla arbetsgivare måste fylla. De rekommendationer som finns idag är tyvärr så orimligt långt ifrån verkligheten att ingen bryr sig om dem.

Frilansarnas röst

Bra jobb
Mer samtida
Pris/arvode
Utbildning

Vet ärligt talat inte. Har varit medlem i 25 år men aldrig uppfattat SF som relevant för mig. Mest som ett intresseorgan för fast anställda fyrtilotalister.

Viktigt att SJF verkligen blir en part som förstår och verkar i enlighet med frilansarnas behov. Det har blivit mycket bättre, men fortfarande svårt att få riktig förståelse från förbundet när det gäller de mer företagsmässiga aspekterna på frilanseriet.